
V přechodové době vznikaly na ETF i hybridní způsoby výuky

V přechodové době vznikaly i hybridní způsoby výuky

Ani pandemie koronaviru výuku na Univerzitě Karlově zcela neochromila. Studenti a vyučující se však až na výjimky nemohli potkávat tvář v tvář, nýbrž se dívali do očí prostřednictvím displejů svých počítačů nebo mobilních zařízení. Poznatky o zkušenostech s distanční výukou shrnul za Evangelickou teologickou fakultu Univerzity Karlovy (ETF UK) vyučující z katedry systematické teologie **Mgr. Petr Gallus, Ph.D.:**

Jisté je, že situace vedla i nás vyučující k větší kreativitě v práci s běžnými médii, s moodlem, s konferenčním softwarem. Vyzkoušeli jsme si celou řadu možností, jak lze při výuce postupovat. Na druhé straně to mnohdy strašně zdržovalo od vlastní přípravy přednášek. Člověk strávil mnoho času technickými detaily, takže celková doba přípravy přednášky či kurzu se výrazně prodloužila. Velké úskalí je nestabilní internet, případně i žádný v místě bydliště, nejen na straně studentů. V momentě, kdy se spojení začne „sekat“, se přetrhne komunikace a namáhavě je nutné se vracet o pár kroků zpět. Pokud se to stane opakovaně, dynamika komunikace se rozpadne úplně. Je zřejmé, že přednášky jsou v digitální komunikaci jednodušší než semináře. Někteří kolegové nahráli své přednášky ve formátu mp3 a pověsili je na internet. Studenti si pak pochvalovali, že si takovou nahrávku mohou pustit kdykoli a kdekoli, zastavovat si ji dle potřeby a dělat si podrobnější výpisky, či se v nahrávce vracet. V tomto případě ovšem není možná bezprostřední komunikace, kladení otázek, přímé reakce apod. Je to spíše takové „coffee to go“, které, když je, bývá příjemné. Ale jednostranné.

Podstatně složitější je to se semináři. Někteří kolegové si pochvalovali, že studenti se na videosemináře připravují dokonce intenzivněji než při přímé výuce a řada studentů to potvrdila. Ukázalo se ovšem jako nutné při seminářích jmenovitě studenty vyvolávat, aby mluvili. Jinak komunikace vázne. Obecně je problémem udržení pozornosti a pružnost diskuse. Pozornost studentů velmi často po nějakých 50-60 minutách výrazně klesla, tj. jejich odezva byla řidší a řidší. Při dlouhodobé práci takto přes internet by asi bylo nutné zvážit i jiné formáty výuky, např. kratší úseky oddělené přestávkou. Pružnost diskuse je přes video podstatně omezenější. Nelze reagovat bezprostředně na drobné signály, jak je člověk zvyklý z přímého kontaktu. Těžko se vstupuje do živější diskuse, jsou větší časové prodlevy, které působí spíše jako brzda. Přitom diskuse patří podstatně k naší výuce. To pak přináší zásadní otázku nad takovou formou studia, pokud je omezen jeho zásadní prvek.

Mezitím vznikly i jakési hybridní způsoby, zvláště naposledy v přechodové době zase k prezenční výuce, že někteří přišli, jiní si vyžádali přítomnost přes web. Těmto pak seminář či přednáška neutekly, na druhou stranu byla jejich přítomnost tak nějak poloviční, do diskuse se zapojovali spíše sporadicky.

Co se týče zkoušek, zatím to vypadá, že nebudeme muset využívat metody distančního zkoušení v žádné podobě. Uvolňování podmínek cestování, návštěv školy i hygienických požadavků dovoluje doufat v tradiční prezenční zkoušení.

Myslím, že doba krize potvrdila, že přímou výuku nic nenahradí, že ale existují efektivní elektronické formy, jak ji podpořit. Pro mě osobně se ukázalo, že ji nelze nahradit často zmiňovanou elektronickou interaktivitou, a že také nijak principiálně neplatí, že moderní výuka znamená výuku po internetu. Efektivita výuky přes web mně naopak přišla nižší než při osobním kontaktu. Nutno ovšem podotknout, že výuka na naší fakultě se týká spíše menších, a tedy velmi přehledných skupin studentů, které všechny většinou osobně známe.

Petr Gallus s využitím poznámek Dr. Ladislava Beneše, proděkana ETF UK pro studijní záležitosti.